

dengiz sohillarida bog'dorchilik rivojlangan, bu yerda uzum, anjir, bodom, sitrus o'simliklari va sabzavot o'stirilgan.

Shimoliy Afrikaning qishloq aholisi qadimdan turli uy hunarmandchiligi bilan ham shug'ullangan. Ular qo'lda va charxda sopol buyumlar yasaydilar, bo'ya va chipta to'qiydilar. Chorvadorlar esa jundan har xil mato, gilam to'qiydilar, kigiz, teri poyabzal, egar kabi zarur buyumlar ishlab chiqaradilar. Shaharlarda yirik hunarmandchilik, ayniqsa, temirchilik, misgarlik, zargarlik, ko'ncilik, kulolchilik ancha rivojlangan. Sanoat keyingi yillarda o'sa boshlagan.

Arablarining moddiy madaniyati juda ko'p umumiylikka ega bo'lsa-da, ayrim o'lkalarda o'z xususiyatlarini saqlab kelgan. Misr falohlari kichik qishloqlarda Nil vodiysining sug'orma joylarida yashaydilar. Ular xomg'ishtdan yoki guvaladan bir qavatli tekis tomli uy quradilar. Dehqon uylari, asosan, bir hujrali to'g'riburchak, oynasiz va tuynuksiz, yarmi supali pechka (mo'risiz o'choq, tezak bilan yoqiladi) egallagan bo'lib, shunga to'shalgan bo'yrada yotib turiladi. Boylar katta hovlilarda yashaganlar.

Fallohlarning an'anaviy kiyimlari oq yoki ko'k chitdan (butun bo'yiga) tikilgan uzun va keng yengli ko'ylak va kaltaroq ishton, sovuq paytlarda tuya junidan to'qilgan matodan chakmon, boshida do'ppi yoki salla. Ayollar ham keng yengli yuqorisi bo'g'ma, tik yoqali uzun ko'ylak kiyadilar, boshida shol yoki ro'mol yopinadilar, turli rangdagi munchoqlar, misdan, kumush yoki oltindan ishlangan uzuk, sirg'a, bilaguzuk taqadilar. Mag'ribliklar, ayniqsa, sohillarda yashovchi shahar aholisi, asosan, yevropacha kiyinishga o'tgan. Ammo milliy kiyimlar ham saqlangan. Aholi qimmatbaho burnus (yaktak)ga o'xshash kiyim kiyadilar. Marokashda boshiga salla o'ralsa, Tunisda ko'proq hoji do'ppi (fas) kiyiladi. Ayollar keng va uzun

ko'ylak ustigaplash yoki shol, yuziga oq yoki kulrang chachvon yopinadilar. Qishloqlarda shaharga nisbatan yuzini kamroq bekitadilar. Tuareg qabilalarida, aksincha, erkaklar yuzini bekitib, ayollar esa ochiq yuradilar.

Misrliklar dini ilk urug'doshlik jamoalarida vujudga kelgan. Diniy an'analar mustahkam va turg'un bo'lgan. Fetishizm, totemizm, ayniqsa, hayvonlarga topinish, Misrda uzoq vaqt davom etgan. Politeizm mavjud bo'lgan. Deyarli har bir ma'bud qandaydir hayvon ko'rinishida tasvirlangan. Masalan, Anubis ma'budi bo'ri, ma'buda Bast – mushuk ko'rinishida tasvirlangan. Keyinchalik ma'budlar insoniy qiyofa olgan. Aholi dehqonchilik va chorvachilik bilan shug'ullana boshlagach, turli xil tabiat kuchlarini o'zida ifodalovchi ma'budlarga, jumladan, osmon (ma'bud Nut), Yer (ma'bud Geb), Quyosh (ma'bud Ra), Oy (ma'bud Tot) va boshqalarga sig'inish kuchaygan. Xapi ma'budi obrazida misrlik dehqonlar Nil daryosiga sig'inishgan. Misrda juda boy diniy va jodu kitoblari yaratilgan. Afsunlar, duolar, sharxlar, ma'budlarga iltijolar to'plam qilingan (maya, «Ehrom matnlari», «Sarqofa matnlari», «Murdalar kitobi» va boshqalar). Qadimgi Misr ilohiyoti antik dunyo dinlarida keng tarqalib, xristian aqidalari, urf-odatlariga katta ta'sir ko'rsatgan.

Oxirgi ma'lumotlarga ko'ra, Misrda 85 294388 kishi (2012-yil) bo'lib, dunyo bo'yicha aholi nufuziga ko'ra 16-o'rinda turadi. Aholining 98 foizi misrlik arablar, nubiyalar, barbarlar, kopt (qibt)lar (mahalliy xristianlar)dan iborat. Hozirda Misrda 5 mln. atrofida xristianlar yashaydi. Misrning tub aholisi mamlakatga kelgan arablar bilan aralashib ketgan qadimgi misrliklarning avlodlaridir. Greklar, armanlar, italyanlar, inglizlar, fransuzlar ham yashaydi. Asosan, islom dinining sunniylik yo'nalishida; xristianlar 10